

Tibets politiska ledare i Sveriges riksdag

15-17 maj besökte den tibetanska centraladministrationens politiska ledare Sikyong Lobsang Sangay Sverige, på inbjudan av organisationen Individuell Människohjälp, IM. Svenska Tibetkommittén träffade honom i Stockholm och Uppsala. Den 16 maj var Sikyong på Sveriges riksdag. Trots att ingen minister tog emot honom så var media-bevakningen stor. Han blev intervjuad av SR, DN, SvD, OmVärlden, Sydsvenskan och TT. Sikyongs besök leder förhoppningsvis till ökat stöd för Tibet-frågan.

TEXT OCH FOTO: KATRIN GOLDSTEIN-KYAGA

SÅ HUR ÄR HAN, denne USA-utbildade nye, unga ledare, som har axlat Dalai Lamas politiska mantel? Jag tror nog att han charmade de ledamöter som kom till mötet i riksdagen. Han är vänlig, intelligent, välformulerad, diplomatisk och stilig. Han beskrev målande hur det är i Dharamsala:

– Det är underbart uppe i den friska luften i bergen. Ni måste komma dit i början av april! Det är den bästa tiden. Vi kommer att ta väl hand om er. Om ni kommer är det också ett uttryck för solidaritet med oss.

Och det märktes att politikerna blev positivt inställda, särskilt när han sa att han alltid reste andra klass för att spara på exilregeringens pengar. Men någon Dalai Lama är han inte. Det var knappast rusning till mötet. Riksdagsledamöter från moderaterna, centerpartiet och socialdemokraterna deltog och Individuell Människohjälp, IM, som har bjudit in honom, var där. Både ordförande för Tibetan Community och Svenska Tibetkommittén var närvarande. Flera av riksdagsledamöterna tillhörde emellertid utrikesutskottet och är alltså viktiga politiker. Några av dem är trogna Tibet-vänner som varit i Dharamsala och även i Tibet.

Ingen minister tog dock emot honom. Sverige har nästan alltid fört en undfallenhetspolitik och precis som i andra länder är man rädd för att stöta sig med Kina. På frågan om Lobsang Sangay var besviken över att inte ha blivit emottagen på högre nivå svarade han diplomatiskt:

– Vi kritiserar inte dem som inte vill träffa oss. Alla människor har en buddhanatur – det finns något gott i alla. Men att representanter för utrikesutskottet kom till det här mötet ger ett hoppfullt budskap.

Från vänster: Lobsang Lobsang, Johan Linander, Marietta de Pourbaix-Lundin, Sikyong Lobsang Sangay, Kerstin Lundgren, Olle Thorell och Rinzin Tsomo.

Samtidigt påpekade han att det ger fel budskap när högre uppsatta politiker inte vågar träffa representanter för en grupp flyktingar, som sedan början av exilen uppehållit demokrati och ständigt fört en ickevårdspolitik. Det uppmuntrar inte andra att följa den vägen. Han berättade att många parlament stöder tibetanerna och uppmanade svenska riksdagsledamöter att göra detsamma.

– I den amerikanska senaten kan vi alltid räkna med stöd. Franska parlamentariker har uttryckt sin oro för situationen i Tibet

och uppmanat Kinas regering att fortsätta dialogen. I Indien har vi mycket goda relationer med regeringen. Där kan jag gå rakt in till premiärministern och ta upp viktiga frågor.

EFTER ATT HA bjudit in alla till Dharamsala berättade Lobsang Sangay i korta drag om den svåra situationen i Tibet idag.

– 117 tibetaner har satt eld på sig själva. Det har huvudsakligen varit munkar, men numera är 60 procent nomader, bönder och ungdomar. Anledningen är förtrycket.

Om man har en bild av Dalai Lama hamnar man i fångelse. Människor tvingas trampa och spotta på hans bild. I Kirti-klostret fanns det tidigare 3000 munkar. Nu är det bara 400 kvar. De föredrar att lämna klostret framför att tvingas fördöma Dalai Lama. Skulden för självbränningarna ligger hos den kinesiska regeringen. Om de ändrar sin hårda politik blir det slut på självbränningarna. Situationen har försämrats den senaste tiden. Det förekommer skottlossning, polis och soldater marscherar upp och ned på gatorna, överallt finns det checkpoints. Sedan åren 2002–2009 då dialogen mellan Beijing och Dharamsala pågick har situationen blivit allt sämre.

”Om den kinesiska ledningen verkligen genomförde det som står i deras egna lagar, skulle vi vara nöjda med det. Vi har rätt till undervisning och myndighetsutövning på vårt eget språk, men i själva verket är kinesiska det dominerande officiella språket i Tibet.”

Sikyong Dr. Lobsang Sangay

EFTER LOBSANG SANGAYS inledning ställde riksdagsledamöterna många frågor. Desirée Pethrus från Kristdemokraterna undrade om tibetanerna hade någon möjlighet att organisera motståndet.

– Förtryck leder alltid till motstånd. Det är emellertid svårt att koordinera motståndet i hela Tibet. Faktum är att kinesisk TV är den huvudsakliga uppvigglaren. De framställde tibetanerna som demonstrerade 2008 som fanatiker och ligister. Då gick alla ut på gatorna för att protestera, berättade Lobsang Sangay.

Margareta Cederfelt från moderaterna påpekade att Tibet har mycket mineraler och undrade om det var orsaken till det hårda förtrycket.

– Det finns 3000 olika typer av mineraler i Tibet, även olja, som utvinns. Tio av Asiens floder har sitt ursprung i Tibet – Gula floden, Yangtsekiang, Brahmaputra med flera. Man har byggt ungefär 10–20 dammar i varje flod. Det sägs att i framtidens krig kommer att utkämpas om vatten, och Kina vill ha kontrollen över vattnet, menade Lobsang Sangay.

Kerstin Lundgren från Centerpartiet

undrade hur exilregeringen ser på exploateringen av Tibets resurser.

– Den måste vara miljömässigt och kulturellt förnuftig. Den kinesiska regeringen hävdar att de tar hänsyn till miljön, men verkligheten är helt annorlunda. Nyligen var det en olycka i Meldro Gongkar, där man bryter guld, då 83 gruvarbetare begravdes i ett jordskred. Man bryter malm och gör stora fula hål i naturen, vattnet förorenas och boskapen dör. Tibetaner i byarna får ingenting – allt hamnar i de kinesiska tjänstemännens fickor. Ett kinesiskt företag med kontakter i högt upp i den kinesiska makteliten köpte upp rättigheterna för att bryta malm, sedan sålde man tillbaka det till den kinesiska reger-

ingen för dyra pengar. Tjänstemännen är vana vid att kunna tjäna pengar på den typen av affärer. Det finns inget ansvar, svarade Lobsang Sangay.

Olle Thorell från Socialdemokraterna ställde flera frågor om innebörden av autonomin som tibetanerna eftersträvar och kinesifieringen.

– Om den kinesiska ledningen verkligen genomförde det som står i deras egna lagar, skulle vi vara nöjda med det. Vi har rätt till undervisning och myndighetsutövning på vårt eget språk, men i själva verket är kinesiska det dominerande officiella språket i Tibet. Vad vi vill är att få sköta administrationen över hela det kulturella Tibet, alltså både i den autonoma regionen (TAR) och i övriga tibetanska områden utanför TAR. Vi vill inte avskilja något territorium från Kina – de säger att våra krav är ”dold självständighet”, men det är inte sant. När det gäller den nya ledningen i Kina vet vi inte vilken politik de kommer att föra. Vi väntar och ser. Tyvärr är det vi sett hittills inte uppmuntrande. De har kriminaliserat självbränningar.

Assimileringspolitiken i Kina är gam-

mal. Bara 40 procent av den kinesiska folkrepubliken är egentliga kinesiska områden. Resten är minoritetsområden. Det har varit mycket inflyttning av kineser, men det varierar både på höjden och med olika årtider. På vintern och på högre höjd är tibetanerna i majoritet. I städerna dominerar kineser.

Under oroligheterna 2008 flyttade många kineser från Tibet. Det berodde på den kinesiska TV:ns propaganda, där de protesterande framställdes som kriminella. Trenden att åtskilja kineser och tibetaner beror på propagandan. På restaurangerna sitter tibetaner och kineser åtskilda.

NÅGRA AV riksdagsledamöterna tog upp frågan om spioneri, både i Tibet och i exil. En av dem undrade om tibetaner som till exempel har Lobsang Sangays foto kan bli arresterade.

– Jag vet att mitt foto skickas runt i Tibet. Som tur är har de lokala tjänstemännen inte lärt sig att känna igen mig ännu. Men gör de det är det på sätt och vis ändå farligare att ha min bild, eftersom jag till skillnad mot Dalai Lama är en politisk person. Jag vet att de kinesiska myndigheterna följer mina förhåvanden. De vet att jag är här idag, och de protesterar på UD. Tibetanerna utsätts för utpressning och tvingas spionera för att till exempel få visum att åka till Indien.

Johan Linander från Centerpartiet berättade om sina erfarenheter från en resa i Tibet och frågade om den senaste utvecklingen. Lobsang Sangay tog bland annat upp Internet.

– Internet är strängt bevakat. Ändå lyckas smarta tibetaner skicka information. Vi har daglig kontakt. De använder sig av kodspråk, när de ringer och skriver till släktingar. Det finns radikaler som vill kämpa för självständighet, men det vore självmord att ta till våld. Det kan hända att några enstaka, frustrerade personer gör det. Men vi tror att en fredlig lösning är mer långlivad. Kina kommer alltid att finnas, men tibetanerna måste vara i majoritet i Tibet. Vi vill ha goda relationer med kineserna. Jag har till exempel organiserat sju möten med kineser.

MÖTET MED riksdagsledamöterna var mycket inspirerande, och förhoppningsvis är detta början till en nytändning för Riksdagens parlamentarikergrupp för Tibet. Det fanns också ett intresse att organisera ytterligare en resa för riksdagsledamöter till Dharamsala. *